

כִּי מִבֵּית הַסּוּרִים יֵצֵא לְמַלְךְ (קהלת ד, יד),

יְהִי-צֶלֶל-חֵ-ה' - מִילַת הַקְּסָם

תשפ"ד | גליון 26

וַיֵּשֶׁב - חֲנֻכָּה

(שיר השירים ה, ז), מושלך הנני מדחי אל דחי, במקום זר ומנוכר, מנותק מכל זיק של אור וקדושה, ושוב ושוב כל האצבעות המאשימות מופנית כלפיי, משל הייתי אחרון הפושעים - - -

ובתוך כל זאת אנו למדים שגם שם בתוך החושך הכפול והמכופל - ממשיכה ההצלחה להאיר לו, ליוסף הצדיק, פנים. "וַיֵּשֶׁב הוּא עֵשָׂה ה' מְצַלִּיחַ" (בראשית לט, כג).

ואכן קשה - הלואת תיקרא הצלחה? והנה בעיני הבריות רק הצלחות מושלמות משמעותן 'הצלחה'. לדוגמא: לימוד וידיעת הש"ס כולו, דביקות הבורא ברמה גבוהה, שמירת הלשון באופן המושלם, פיתוח רעיונות ויוזמות לתועלת הציבור שסוחפות את ההמונים, פתיחת מוסד ששמו הטוב הולך לפניו, ושהתלמידים צובאים על פתחיו כדי להתקבל שם ללמוד. הגעה לפסגות כלכליות כשבידו "כֶּל הוֹן יָקָר וְנָעִים" (משלי כד, ז), בית גדול ומפואר בנוי לתלפיות, מכוננית חדישה ויוקרתית, עסקים חובקי עולם פורחים ומשגשגים...

כאן התורה מורה לנו הסתכלות אחרת לגמרי:

כל הצלחה והתקדמות - מתנת ה' היא - "וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מְצַלִּיחַ" - גם אם - "וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמְצַרִּי" (לט, ב). אף אם בעת הזאת הוא נידח למרחק עצום מביתו נאווה קודש של אביו יעקב, רגל רביעי במרכבה, והוא שרוי בתוך הבור לצד פושעי ממלכת פרעה - אף על פי כן - "וַיֵּשֶׁב הוּא עֵשָׂה ה' מְצַלִּיחַ" (לט, כג) - הצלחה היא מהקב"ה, הצלחה אמיתית היא בהתאם למצב, לזמן ולמקום בו האדם מצוי כעת.

גם בתוך כאב וצער איננו אומרים נואש. במקום להתבטא ולומר: אבוי לי, יכולתי כעת להיות בכבודו של עולם, ועתה התקיים בי - "הַשְּׁלִיךְ מִשְׁמִים אֶרְצֶךָ" (איכה ב, א), כה רחוק הנני מכל הצלחה שהיא, כי איזו התקדמות יכולה להיחשב הצלחה בנסיבות הללו, עוד 'מצליחן' כזה...!

ובמקום זה, נחדיר בלבנו את המחשבות דלהלן:

מסלול ותכנית חיי ידועים רק ליוצרי ובוראי, והשיי"ת בוודאי הועיד לי ולכל אחד שליחות בהאי עלמא, וכל אדם - בדווקא במקומו העכשווי, במעמדו ובמצבו, לפי הנתונים שלו כעת - יש לו להוציא לפועל עניינים גדולים וחשובים, ואין אנו מבינים כלל מה אנחנו פועלים דווקא בעשיה זאת, במקום זה ובשעה זו. ולכן כל צעד לכיוון הנכון, כל ישועה והתפתחות כאן ועכשיו, הרי היא הצלחה מרובה מאת ה', וכלשונו של הרד"ק בספר השרשים שלו שורש צ.ל.ח, בהסבירו פסוקי השורש הנ"ל

הצלחה! הצלחה! היא היא מילת הקסם שכל העולם משתוקק להגיע אליה. כולם שואפים וחותרים להשיג הצלחה, ה'מנועים' של כל יושבי תבל פועלים בעוז כדי 'לצלוח' הכל, והכל למען מטרה אחת - להגיע לאותה הצלחה מיוחלת. ואילו ההצלחה עצמה היא אמנם מיוצגת במילה אחת, אך המשמעויות שלה בעיני הבריות - רבות ומגוונות.

שבטי ישורון מסתופפים בצילא דמהימנותא, במשכנו של ישראל סבא, ואילו אחיהם, בשרם, בנו חביבו של יעקב אבינו מגורש מעל שולחן אביו הקדוש, על לא עול בכפו, והוא משמש כעבד משרת במעונו המתועב של שר הטבחיים, הנכרי. ודווקא שם - - -

במקום הרחוק הזה, כשיוסף אפוף בצער על התרחקותו מבית חייו, דווקא שם אנו מוצאים את ההגדרה הנפלאה של 'הצלחה', כאמור: "וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מְצַלִּיחַ, וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמְצַרִּי" (בראשית לט, ב). והתמיהה בלב מזדקרת כמאלה - הצלחה?! הצלחה זו - מהי?

ובהמשך, יוסף צדיקא, שרוי בסיכון רוחני שם בבית פוטיפר. הוא זוכה לעמוד בנסיון בגבורה לא אנושית, ובדבר הזה נותר לאות ולמופת לדורות עולם על עוז נפשו כסמל של 'צדיק יסוד עולם' (משלי י, כה).

ועם זאת, עקב תלונת שווא והטחת אשמה חמורה מצד המרשעת, הוכה קשות, וכמובא (ביספר הישר'): "...וישמע פוטיפר את דברי אשתו, ויצו להכות את יוסף במכות נמרצות ויעשו לו כן... ויהי בהכותם אותו ויצעק יוסף בקול גדול וישא עיניו אל השמים ויאמר: ה' אלקים אתה ידעת כי אני נקי מכל הדברים האלה ולמה אמות היום על שקר, ביד הערלים הרשעים האלה..."

כעת נגזר עליו שוב להדחות והפעם הוא מורד אל עבר פי פחת - בית האסורים המצרי, יוסף צדיקו של עולם נחבש אי שם בתוככי מנהרה אפלולית, ונשפט למשך שנים ארוכות - - -

לצד הסבל הפיזי על עצם שהותו של נסיך אצילי בבור בית האסורים בנוסח המזרח התיכון העתיק, ככתוב "עֵנּוּ בְּקֶלֶךְ רַגְלוֹ בְּרֶזֶל בְּאֶה נַפְשׁוֹ" (תהלים קה, יח), ניתן רק לדמייך כמה עינוי רוחני ונפשי עובר על צעיר קדוש זה, זה שהיה מתענג על ה' בעת שאביו-אבינו 'מסר לו חכמות וסתרי תורה ומצאו משכיל ובעל סוד בהם, כאילו היה זקן ורב ימים' (רמב"ן לו, ג). והכאב זועק עד לשמים - - -

"אחיי, שחפצו לראות במיתתי ולבסוף מכרוני הנה בבושה אינסופית, המה יושבים ונהנים מזיו השכינה, ואילו אני הצעיר "הפוגי פְּעוּנִי נְשָׂאוּ אֶת רְדִידִי מֵעֲלֵי..."

ראשונה ועליה קומה שניה, ורק אז ניתן לבנות בהצלחה את הקומה השלישית.

עלינו להוכיח לילד שהוא מצליח, נאפשר לו לחוש הצלחה בתחומים אחרים בחיים, ננסה ראשית כל להוכיח לו הצלחה מסוימת בלימוד, אך מלבד זאת נאיר אלומת אור להצלחות אחרות - במידות טובות, במשחקים, ביכולת הסברה, בחברות טובה, נעלה על נס את הישגיו, כשרונותיו, יכולותיו, אישיותו. כשהוא יטעם את הטעם הערב של להצליח ולהתקדם, רוב הסיכויים שבעז"ה הוא מעצמו יחפוץ להתעלות ולהצליח.

יתכן שמהמבט הזה ניתן להבין בפסוקים המתארים את היותו של יוסף בבית פוטיפר, והרי צער הניתוק, הפרידה והריחוק הגשמי והרוחני מבית אביו יעקב כבדים מנשוא. נתן לו הקב"ה מתנה והיא ההצלחה - ויהי ה' את יוסף - ויהי איש מצליח. ממילא כתוצאה מכך גם אדוניו ראה כי ה' אתו וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו, וימצא יוסף חן בעיניו וגו', ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף והיה ברכת ה' בכל אשר יש לו וגו'. וההצלחה גוררת הצלחה שגוררת הצלחה - - -

ואכן כשנתבונן בדברי רבותינו - ה'אור החיים' הק' וכן ב'כלי יקר' (לט, ב) - נמצא כי שניהם מונים מדרגות ההצלחה שעליהן 'טיפס' יוסף בהיותו בבית אדוניו המצרי, הצלחה אחת גדולה מרעותה.

תמיד נדאג לכך שילדינו ותלמידינו יחוו הצלחות. גם המתקשים בלימוד, חייבים לספק להם תחושות הצלחה בהיתר ובפיקוח, כי על בסיס של תסכול, חוסר סיפוק והעדר חוויות הצלחה - הדרך לעליה תהיה קשה הרבה יותר, ואף קיים חשש מפני נסיגה ח"ו.

נעלה באור את הנרות הזעירים, נוסיף ונלך, וכך יתמלא כל העולם באור בזהק וזורח.

וכה דבריו: ...ומה שאמר "כי אז תצליח את דרכך" (יהושע א, ח) ואע"פ שאין ההצלחה תלויה ביד האדם [כלומר איך יתכן שכתוב שהאדם מצליח את דרכו הרי הכל משמים? ומשיב:], לפי כי בשמרו מצוות ה' ועל ידם תבוא ברכת הצלחה - [ממילא זה נקרא] כאילו הוא מצליח דרכו.

הצלחה 'מסחררת'

יושב לו ילד בכיתה א' ונחשב כתלמיד חלש בלימוד, במעקב אחריו לאורך השנים, אנו שוב פוגשים אותו, והפעם לקראת סיום חוק לימודיו בת"ת - בכיתה ח'. איך יתכן, אנחנו שואלים, שלאחר כל כך הרבה שנים לא מצאו את הפתרון והמתכון המצליח כדי להעלותו על דרך המלך?! מה דעתכם קוראים יקרים מדוע הוא ממשיך להתקשות בלמידה?

אכן יכולות להיות הרבה תשובות: יש לו דיסלקציה, לקות למידה אחרת, הוא פשוט לא ניחון בכשרונות, וההבנה שלו מוגבלת למדי...

יתכן שאחת התשובות צודקות, אולם ברצוני להציע פתרון אחר לסיפור שכזה. ילד יקר זה החל - מכל סיבה שהיא - את הלימודים ב"רגל שמאל", קושי מסויים בקריאה, משבר בבית, חולשה פיזית וכו'. זה מה שעמד בעוכריו, והיווה מנע ממנו את הצלחתו בלימוד. ניסו, עבדו, המוקש הוסר. אולם, מאחר והילדון לא חווה הצלחות, לא היה לו על מה לבסס הצלחות נוספות. וכך הגלגל מתגלגל לו...

לאמור - חוויית הצלחה, היא המתכון המוצלח להצלחה, ובסגולתה לגרור הצלחה נוספת, שתגרור עוד ועוד הצלחות - - -

משל למה הדבר דומה, לנסיון לבנות קומה שלישית מפוארת של בנין, טרם התחילו להעמיד יסודות ... רק לאחר ביסוס והעמדת יסודות איתנים, ניתן לבנות קומה

חדש!

לאחר כעשור ומחצה של הצלחה גדולה בחסדי ה'

בהן העברנו סדנאות לאלפי ילדים ובני נוער

לכישורי חיים, לחיזוק רגשי, ולהקניית כלים להצלחה בחברה, מידות טובות ודרך ארץ

שמחים אנו לבשר לציבור היקר שבעזרת השי"ת בימים אלה

הננו משיקים מיזם חדש ומהפכני בעולם החינוך והטיפול לצעירי הצאן קורס להכשרת מאמנים לכישורי חיים לנוער ולילדים!

מיועד במיוחד עבור אנשי החינוך מכל הסוגים, ומטפלים בתחום הרגש או לכל הרואה עצמו מתאים להקנות לילדים חוסן נפשי ורוחני וכלים מעשיים לחיים בבית ובחברה

להצטרפות: מתקשרים למס' האישי של מעביר הקורס,

ומייסד השיטה 'מרגו' - נותנים אימון לילד' - הרב דוד רוזנברג 052-76-24-095

או שולחים מייל לכתובת: margoa.olamot@gmail.com

וכבונס מקבלים מתנה! קורס דיגיטלי, מקצועי - בחינם

בנושא: איך לעזור לילדינו להתגבר על החרדות - מרגו"ע לשעת חירום.

אחינו כל בית ישראל. הנתונים בצרה ובשביה. העומדים בין בים ובין ביבשה. המקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרוחה. ומאפלה לאורה. ומשעבוד לגאולה. השתא בעגלא ובזמן קריב, ונאמר אמן.